

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1628

av Tuve Skånberg och Mikael Oscarsson (KD)

Värnande av rätten till liv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten till liv bör stadfästas i Sveriges grundlag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten till liv ska fortsätta att värnas i alla delar av den medicinska vården.

Motivering

Kristdemokraternas människosyn grundar sig i den kristna värdegrunden. Människans värde är knutet till hennes existens, inte till olika stadier i hennes livscykel, hennes förmågor eller egenskaper. Människan är en person som till sin natur är rationell, förnuftig och moraliskt ansvarig. Hon bär på andliga värden och kan ta ansvar för sina handlingar. Den personalistiska människosynen tar hänsyn till att människan inte bara är en fysisk individ utan består av kropp, själ och ande. Därför hävdar vi den mänskliga personens unika och okränkbara värde, i sin materiella och andliga helhet. Människan är ett mål i sig. Ingen annan får äga henne eller på ett kränkande sätt använda henne som ett medel. Denna människosyn är utgångspunkt och grund för vårt politiska arbete för människovärdet.

Den kristna människosynen stadfäster människans rätt till liv. Rätten till liv är den mest grundläggande mänskliga rättigheten på vilken alla andra mänskliga rättigheter bygger. FN:s konvention om mänskliga rättigheter slår fast att ”var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet” (FN:s konvention om mänskliga rättigheter artikel 3). Kristdemokraterna anser att denna grundläggande mänskliga rättighet bör ingå i Sveriges grundlag genom ett tillägg i 1 kap. 2 § regeringsformen: ”Den offentliga makten skall utövas med respekt för människolivets okränkbarhet, alla människors lika

värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.” Frågan om hur samhället ser på rätten till liv är inte en isolerad enskild frågeställning. Den är fundamental för vårt sätt att bygga upp samhället. En värdeförankrad demokrati har ett ansvar att värna människolivets okränkbarhet allt ifrån dess tillblivelse till dödens inträde.

Vetenskapliga landvinningar och medicinsk teknologi har inneburit en revolution i fråga om mänskligt liv. Genom att vi idag kan bota och förebygga en mängd sjukdomar har medellivslängden i världen till följd av forskningen mer än fördubblats på 100 år. Med förfinade metoder har de medicinska kunskaperna trängt allt djupare in i livets biologi och kemi. Dessa framsteg är positiva för människan. Stora medicinska framsteg medför ett stort ansvar. Ju större möjligheter, desto större är behovet av en levande etisk diskussion om människolivet.

En återkommande diskussion är frågan om dödshjälp eller eutanasi. Som tidigare nämnts är det en grundläggande kristdemokratisk princip att människans värde inte kopplas till människans förmågor eller livscykel utan till hennes existens. Läkekonstens fader Hippokrates lade fast en etisk grundprincip för vården med orden ”ibland bota, ofta lindra, alltid trösta”. Vårdens uppgift vid svåra sjukdomsfall och i livets slutskede ska vara att ända till slutet värna livet. I exempelvis Genève-deklarationen (1948), fastslås att läkaren ska förpliktiga sig till den ”yttersta respekt för mänskligt liv alltifrån konceptionen till döden”. Samhället är inne på en farlig väg om vi börjar bedöma vilket liv som är värt att upprätthålla och vilket liv som inte är det. Sjukvården ska alltid, utan undantag, stå i livets tjänst. Det är en fråga om människosyn och värdighet.

Livets okränkbarhet berör demokratins innersta kärna och är grunden för människovärde och solidaritet. Därför är också det ofödda barnets rätt till liv grundläggande. Internationella konventioner lyfter fram barnens rättigheter. I inledningen till FN:s barnkonvention lyfts fram att ”barnet på grund av sin fysiska och psykiska omognad behöver särskilt skydd och särskild omvårdnad innefattande lämpligt rättsligt skydd, såväl före som efter födseln”. Artikel 6 i samma konvention slår fast att alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Rätten till liv ska vara den övergripande värdeorienteringen för allt samhällsarbete, också det medicinsk-etiska området.

I Sverige är det tillåtet med abort till och med vecka 18. Därefter krävs Socialstyrelsens godkännande. Mellan 35 000 och 40 000 aborter utförs årligen i Sverige. Enligt Socialstyrelsens siffror för 2009 utfördes 37 205 aborter i Sverige, 15 165 i Norge, 14 984 i Danmark och 10 536 i Finland. I Danmark och Norge gäller fri abort fram till vecka 12 och i Finland måste kvinnan ansöka hos läkare om abort. Också

när det gäller tonårsaborterna (flickor mellan 15 och 19 år) ligger Sverige i topp i Norden.

Kristdemokraterna anser att både fostret och kvinnan är två skyddsvärda individer och att abort i graviditetens tidigaste fas ska vara lagreglerad. En abort innebär alltid att ett liv släcks. Kristdemokraterna tror inte att en kriminalisering av tidiga aborter är en framkomlig väg för att lösa detta dilemma. Där aborter inte är tillåtna utförs de ändå många gånger med metoder som innebär en fara för kvinnans liv och hälsa. För Kristdemokraterna är målet ett samhälle där aborter inte efterfrågas. Samhället ska göra sitt yttersta för att skapa goda förutsättningar för föräldrar att välkomna ett nytt liv. Inga praktiska, ekonomiska eller sociala svårigheter ska utgöra hinder för att fullfölja en graviditet. Här är det abortförebyggande arbetet helt centralt. Ett exempel på en åtgärd för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för föräldrar är den höjning av grundnivån i föräldraförsäkringen som Kristdemokraterna drev igenom i alliansregeringen. För föräldrar som saknar sjukpenninggrundande inkomst innebar det en höjning från 180 kronor till 225 kronor per dag från och med den 1 januari förra året. Det är viktigt att fortsätta den utvecklingen och därför är det glädjande att se att regeringen nu höjer ersättningen ytterligare.

De fundamentala människovärdesfrågorna måste besvaras av varje civiliserat samhälle. Och det svar som ges ger också en bild av det samhälle som svarar. Människovärdet och livets okränkbarhet kan aldrig tas för givet. Det behöver ständigt försvaras och aktualiseras. Sverige behöver en levande diskussion om människovärdesfrågor inom alla samhällssfärer. Därför bör regeringen överväga att grundlagsfästa livets okränkbarhet som ett grundläggande värde för det svenska samhället.

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)